

Центр аналізу публічних фінансів
та публічного управління
при Київській школі економіки

KSE

Kyiv
School of
Economics

МОНІТОРИНГ ГРОМАД

СІЧЕНЬ 2026

Автори:

KSE Institute: Юлія Маркуц, Андрій Дарковіч,
Владислав Шиманський

KSE University: Тетяна Лукеря

Зміст

Ключові висновки	2
Регіональна політика та розвиток громад: що нового?	4
Фінансовий стан у регіонах: тенденції місцевих бюджетів	4
Безпекова ситуація в громадах: стан і динаміка	8
Співробітництво громад.....	11
Міжмуніципальне співробітництво	11
Міжнародна співпраця	13

Ключові висновки

Головна тема в житті громад у січні – місцеві ради змушені шукати способи виконати нові законодавчі вимоги без шкоди для інших пріоритетів, адже правила змінюються швидше, ніж зростають їхні фінансові можливості. Рішення про підвищення зарплат у бюджетній сфері Уряд ухвалив уже після затвердження місцевих бюджетів, і частина фінансового навантаження з виконання цього рішення лежить на громадах. Деякі з них змушені скорочувати надбавки вчителям або використовувати кошти заплановані на розвиток. Паралельно Уряд оновлює підходи до стратегічного планування й просуває формальне розмежування повноважень, однак поки що без чіткої відповіді, хто і за які кошти має виконувати нові функції. Для громад це означає, що у 2026 році їм доведеться й надалі працювати в умовах невизначеності, балансуючи між очікуваннями, що зростають, та обмеженими фінансовими можливостями.

Фінансово громади розпочали 2026 рік відносно впевнено, але ризики невиконання місцевих бюджетів залишаються. Доходи загального фонду в січні виросли швидше за інфляцію, головним чином завдяки ПДФО та акцизам. Це сигнал, що економічна активність зберігається, а ринок праці частково адаптувався до воєнних умов. Водночас зростає залежність громад від міжбюджетних трансфертів, а обсяг додаткової дотації для постраждалих громад зменшився. Це створює ризик, що в разі погіршення безпекової ситуації чи спаду ділової активності фінансовий запас міцності може швидко вичерпатися. Тому протягом 2026 року громади будуть вимушені дуже обережно управляти ресурсами та чітко пріоритизувати витрати навіть попри очікуване номінальне зростання доходів.

Безпекова ситуація залишається суттєвим ризиком для громад і безпосередньо впливає на їхню економіку та повсякденне життя людей. У січні виросла кількість пошкоджень цивільної інфраструктури, передусім житла та енергетики. Кожне пошкодження – це витрати на відновлення, перебої з послугами, зниження ділової активності та нові соціальні ризики. Навіть великі міста, зокрема столиця, відчули суттєві наслідки масованих російських атак через відключення світла й зупинку транспорту. Для громад це означає додатковий тиск на бюджети та управлінські команди, бо замість довгострокового розвитку вони змушені постійно реагувати на кризу.

Міжмуніципальне співробітництво поступово стає не винятком, а нормою – і це одна з небагатьох системних позитивних тенденцій. Попри війну, в 2025 році кількість нових договорів про співпрацю виросла на 57% порівняно з попереднім роком (210 проти 134 у 2024 році), а на початок 2026 року в реєстрі зафіксовано понад 1,4 тис. чинних угод. Переважно громади об'єднуються навколо базових послуг – освіти, соціальної підтримки, первинної медицини. Часто більш спроможні міські громади стають «хабами» для сусідів. Це свідчить про прагматичний підхід, де замість конкуренції працює кооперація, а замість розпорошення ресурсів громади йдуть на спільне фінансування послуг, щоб зекономити на масштабі. Водночас співпраця поки що рідко виходить на рівень великих інфраструктурних чи розвиткових проєктів, а отже, потенціал цього інструменту використаний не повністю.

Регіональна політика та розвиток громад: що нового?

Рішення про підвищення зарплат у бюджетній сфері частково переклало додаткові витрати на місцеві бюджети. Уряд ухвалив постанови №[1749](#) і [1750](#) в останній тиждень 2025 року. Вони набули чинності з 1 січня 2026 року, вже після затвердження більшості місцевих бюджетів (до 25 грудня відповідно до Бюджетного кодексу). В результаті громади отримали додаткові зобов'язання без можливості закласти їх у фінансовий план. Реакцією [стало](#) зниження частиною громад доплати за престижність праці в освіті, яку ОМС можуть встановлювати в межах 5-30%: у 2025 році її середній рівень по Україні становив 18,5% -- від 13,94% у Сумській області до 23,23% в Одеській, що де-факто нівелює частину ефекту підвищення зарплат учителям. Іншим джерелом фінансування надбавки стали вільні залишки місцевих бюджетів, обсяг яких станом на 1 січня 2026 року, за попередніми оцінками, перевищував 54 млрд грн (без урахування м. Києва), однак ці кошти планувалися на інші пріоритети, отже, в багатьох громадах вони не покриють зростання фонду оплати праці протягом усього року. Ще однією проблемою залишається неоднозначне трактування кола осіб, на яких поширюється підвищення оплати праці працівникам надавачів соцпослуг – профільне Міністерство у своєму [листі](#) вказує на всіх працівників установ, що суперечить тексту [Постанови](#) (наприклад, щодо фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб).

Поданий Урядом у січні цього року [законопроект](#) про розмежування повноважень між центральними та місцевими органами влади має формально виконати міжнародні та урядові зобов'язання, однак не вирішує ключових практичних питань для громад. Законопроект розроблено на вимогу Плану пріоритетних дій Уряду, виконання рекомендації Європейської Комісії в межах Кластера 1 та індикатора 9.3 Плану України, від якого залежить доступ до €440 млн бюджетної підтримки. Документ має рамковий характер і не відповідає на ключове для громад питання – хто саме за що відповідає і за рахунок яких ресурсів. Реальне розмежування повноважень відкладається до ухвалення окремого секторального закону та масштабних змін до законодавства: за оцінками авторів, ідеться про понад 150 нормативно-правових актів, включно з кодексами. За таких умов для громад зберігається ризик передачі повноважень без належного фінансового забезпечення та необхідність працювати в умовах невизначених і нестабільних правил гри.

Стратегічне планування регіонів поступово перестає бути формальністю. Оновлені Урядом [правила](#) прямо пов'язують регіональні стратегії розвитку з управлінням публічними інвестиціями та визначають стратегію базовим документом для формування середньострокового плану пріоритетних інвестицій регіону. Для громад це означає, що стратегічні документи мають реальний вплив на доступ до фінансових ресурсів, а не виконують суто формальну роль. Важливим елементом змін є диференційований підхід до прифронтових регіонів: якщо понад 30% громад області належать до територій бойових дій або тимчасової окупації, допускається непроведення екологічної оцінки (СЕО), що суттєво спрощує планування в умовах війни. Загалом перехід до моделі орієнтованої на результат має посилити відповідність стратегій реальним потребам територій і зосередити публічні інвестиції на обмеженій кількості стратегічних пріоритетів.

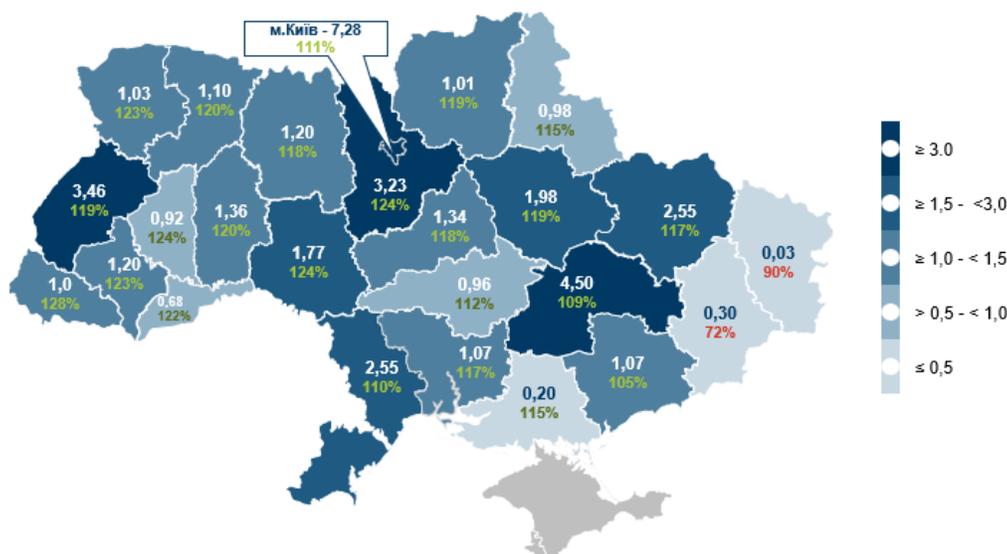
Парламентський комітет сформував порядок денний законодавчої роботи з питань місцевого самоврядування на 2026 рік. Затверджений [на лютий-липень 2026 року план](#) фіксує збереження парламентського фокусу на питаннях місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, зокрема на розвитку служби в органах місцевого самоврядування, кадровій спроможності, умовах оплати праці та якості публічної служби на місцях. Водночас документ має організаційний характер і не гарантує ухвалення відповідних рішень: більшість включених до плану законопроектів не нові й уже тривалий час перебувають на стадії доопрацювання або підготовки до другого читання. Окремі блоки плану охоплюють місцеву демократію, просторове планування, відновлення територій та управління публічними інвестиціями, що формує середньостроковий порядок денний для громад. Для органів місцевого самоврядування це радше сигнал про сфери потенційних змін у 2026 році, тоді як їхній реальний ефект залежатиме від того, чи будуть ці ініціативи ухвалені.

Фінансовий стан у регіонах: тенденції місцевих бюджетів

За січень 2026 року порівняно з січнем 2025 року доходи загального фонду місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) зросли на 15,7%, що майже вдвічі перевищує індекс

інфляції – 8,7% (січень 2026 до січня 2025). Станом на 1 лютого надходження становили **42,8 млрд грн**. В 16 областях надходження місцевих бюджетів (без трансфертів) перевищували середній показник по Україні.

Рисунок 1. Надходження загального фонду (без трансфертів) та темп їхнього зростання¹, млрд грн, %

Джерела: [Мінфін](#), [OpenBudget](#)

ПДФО традиційно займає найбільшу частку в структурі доходів загального фонду місцевих бюджетів (без трансфертів) – 54,2%. Обсяг надходжень цього податку за січень 2026 року становив 23,2 млрд грн (+17,2% порівняно з січнем 2025 року). Передусім це пов'язано зі зростанням середньої заробітної плати. Згідно з даними [work.ua](#), зарплата з січня 2025 року по січень 2026 року виросла на 22,2% (з 22500 грн до 27500 грн). Крім того, з першого січня 2026 року мінімальна заробітна плата виросла на 8,1% (з 8000 грн до 8647 грн). За інформацією [НБУ](#), наприкінці 2025 року пропозиція робочих місць зростала швидше, ніж попит на них. Опитування підприємств зафіксували зменшення частки компаній, у яких кількість працівників скоротилася, і поліпшення очікувань щодо найму нових працівників. Однак, дефіцит працівників зберігався, передусім через мобілізаційні та міграційні процеси. Погіршення безпекової ситуації наприкінці року та пом'якшення правил виїзду для молоді призвели до дещо більшого, ніж прогнозувалося, впливу мігрантів. Усі ці чинники спричинили зростання податкової бази для сплати ПДФО у порівнянні з аналогічним періодом минулого року.

Другим за обсягом у структурі доходів загального фонду (без трансфертів) є єдиний податок з часткою 21,5%. Його надходження становили 9,2 млрд грн (+7,4%). Зростання пов'язане з ростом мінімальної заробітної плати на 8,1% (єдиний податок для ФОП II групи становить 20% від мінімальної заробітної плати – 1729,4 грн) та підвищенням прожиткового мінімуму для працездатних осіб на 9,9% (єдиний податок для ФОП I групи становить 10% від прожиткового мінімуму² або 332,8 грн). У січні тільки ФОПи I і II групи зобов'язані сплатити єдиний податок. За даними [YouControl.Market](#), у січні 2026 року припинили діяльність 17709 ФОП, а в січні 2025 року – 57699 ФОП (внаслідок відкладених реєстраційних дій через призупинення роботи ЄДР наприкінці 2024 року, через що багато підприємців не могли вчасно припинити бізнес). За даними [Опендатабот](#), в цілому ФОПів стало більше на 6 055 (у січні 2026 року - 2181217, у 2025 році - 2175162).

¹ за січень 2026 року до січня 2025 року

² станом на 01.01.2025 становив 3328 грн

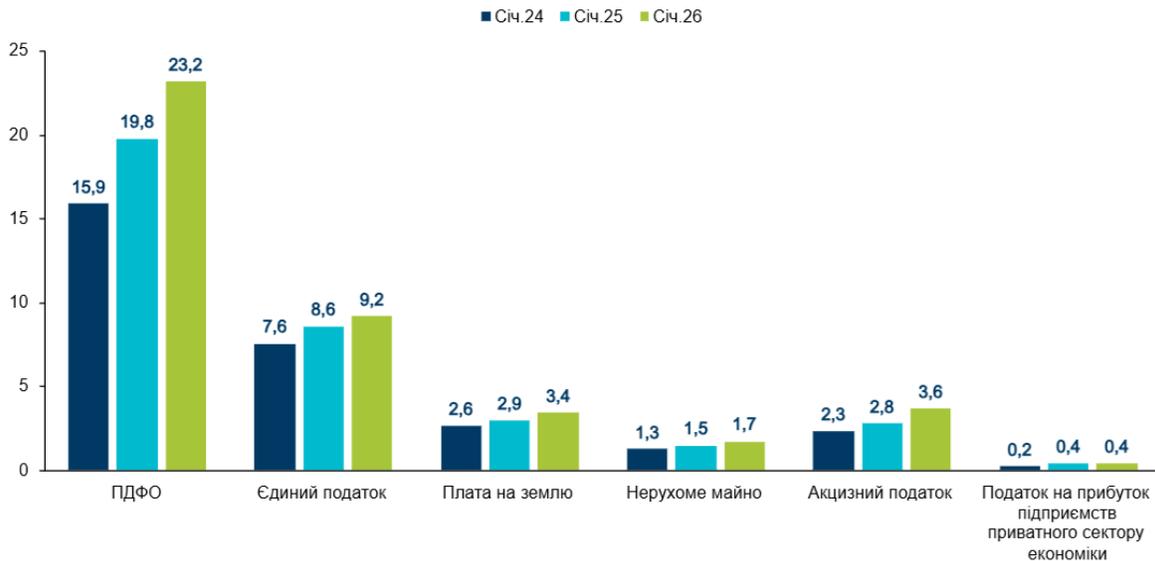
Надходження плати за землю становили 3,4 млрд грн (+15,6%).³ Збільшення надходжень відбулося за рахунок підвищення коефіцієнта індексації нормативно грошової оцінки землі з початку 2025 року з 5,1% до 12% та [пожвавлення](#) аукціонів з оренди державних⁴ та комунальних земель.

Фактичні надходження податку на нерухоме майно збільшилися порівняно з січнем 2025 року на 16,0% до 1,7 млрд грн.⁵ Це зростання пов'язане з підвищенням мінімальної заробітної плати, яка станом на 1 січня 2025 року була на 12,7% вищою, ніж роком раніше (МЗП використовується для розрахунку податку для юридичних осіб).⁶

Акцизного податку надійшло 3,6 млрд грн (+30,6% або 0,85 млрд грн до січня 2025 року), що пов'язано із загальною інфляцією та зростанням ставок акцизів.⁷ Крім того, уряд [удосконалив](#) механізм адміністрування акцизного податку – запроваджені з березня 2025 року в тестовому режимі електронні акцизні марки⁸ стали обов'язковими у 2026 році.

Податку на прибуток підприємств приватного сектору економіки надійшло 0,4 млрд грн, що приблизно на рівні січня 2025 року. Ці надходження спрямовуються до обласних бюджетів.

Рисунок 2. Надходження за основними податками до загального фонду місцевих бюджетів за січень 2024-2026 років, млрд грн

Джерела: [Мінфін](#), [OpenBudget](#)

Рисунок 3. Надходження міжбюджетних трансфертів та темп їхнього зростання⁹, млрд грн, %

³ Плата за землю є обов'язковим платежем у складі податку на майно та включає земельний податок, а також орендну плату за земельні ділянки державної і комунальної власності. У січні сплачується плата за землю з юридичних осіб за грудень 2025 року.

⁴ У травні 2024 року внесено зміни до Бюджетного кодексу України, якими визначено, що 90% стартової ціни оренди державних земель (стартова ціна становить 12% від нормативної грошової оцінки землі) спрямовуються до державного бюджету, а 10% – до місцевих бюджетів як додаткове джерело надходжень.

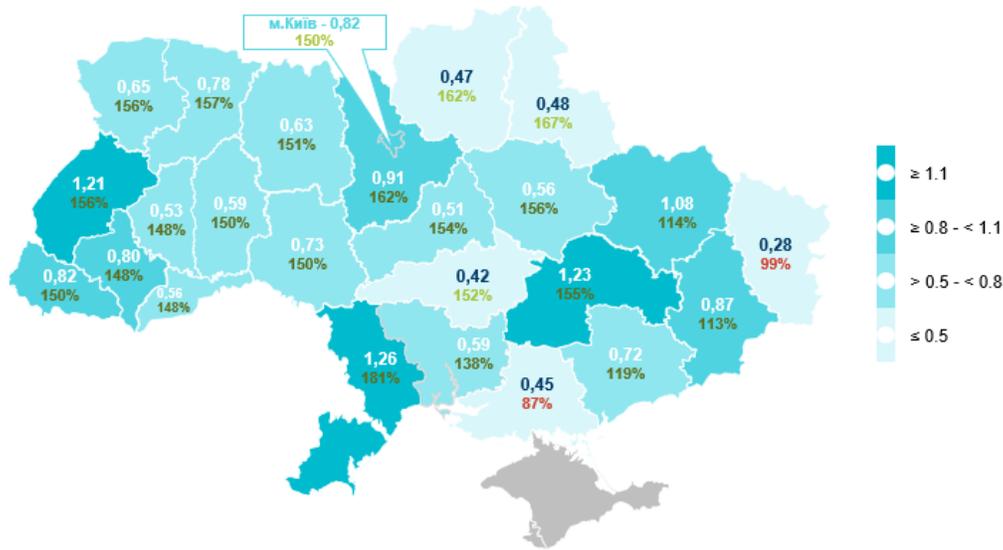
⁵ Юридичні особи сплачують податок на нерухоме майно авансовими внесками щокварталу до 30 числа місяця, що настає за звітним кварталом. Відповідно податок за 4 квартал 2025 року сплачений у січні 2026 року.

⁶ Фізичні особи зобов'язані сплачувати податок на нерухоме майно за 2025 рік протягом 60 днів з дня вручення їм податкового повідомлення-рішення, які надсилаються до 01 липня 2026 року.

⁷ У січні сплачували акцизний податок за грудень 2025 року.

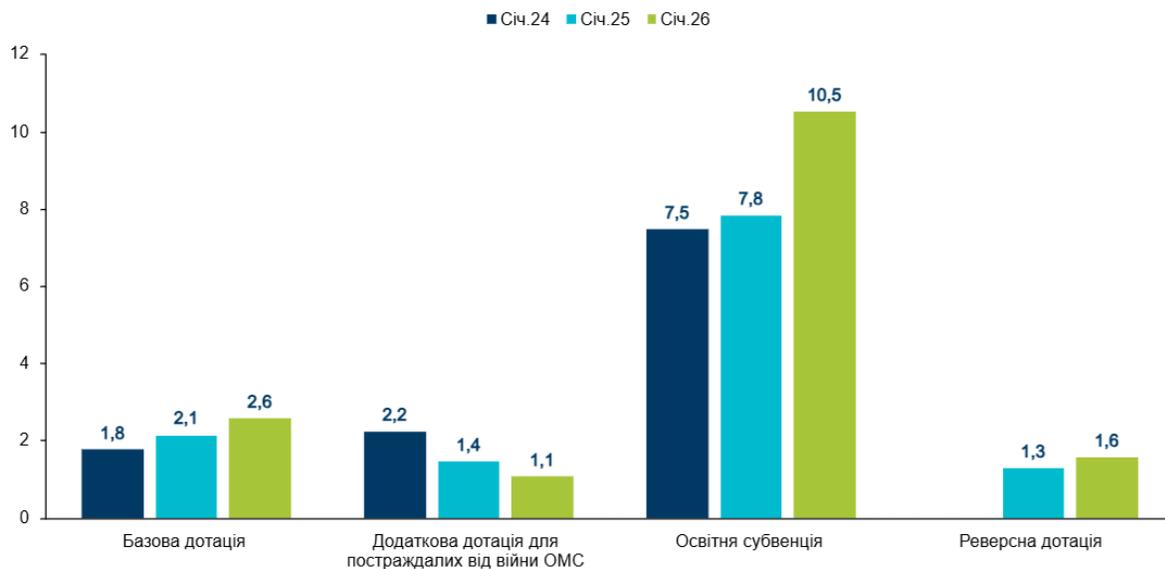
⁸ На алкогольні напої, тютюнові вироби та рідини, що використовуються в електронних сигаретах

⁹ січень 2026 року до січня 2025 року

Джерела: [Мінфін](#), [OpenBudget](#)

Рисунок 4. Надходження за основними міжбюджетними трансфертами до місцевих бюджетів та вилучення до державного бюджету за січень 2024-2026 років, млрд грн

Джерела: [Мінфін](#), [OpenBudget](#)

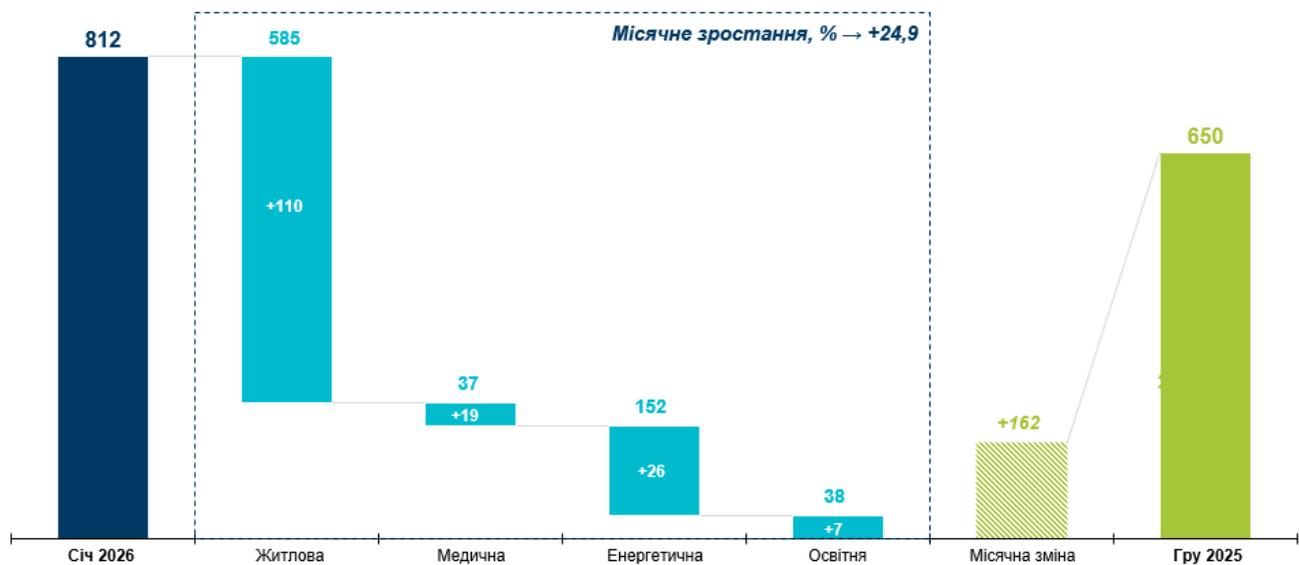
У січні 2026 року Уряд забезпечив перерахування міжбюджетних трансфертів місцевим бюджетам на 43,2% більше за січень 2025 року, зокрема базової дотації -- на 23,8%, освітньої субвенції -- на 34,6%. Зростання освітньої субвенції пов'язане з підвищенням заробітної плати педагогам з 1 січня 2026 року на 30%. Додаткової дотації для ОМС, що зазнали негативного впливу повномасштабної збройної агресії російської федерації, за січень 2026 року надійшло на 21,4% менше, ніж за січень 2025 року. Ця дотація має вирівняти фінансові диспропорції в місцевих бюджетах, забезпечити стабільні виплати зарплат у бюджетній сфері та компенсувати втрати доходів громад, спричинені російською агресією. Розподіл дотації здійснюється щоквартально на основі фактичних втрат доходів (ПДФО, податку на майно, єдиного податку).

Реверсну дотацію в січні 2026 року перераховано з місцевих бюджетів до державного бюджету на суму 1,6 млрд грн, що на 23,1% більше, ніж за січень 2025 року. Її зростання пов'язане передусім із загальним збільшенням обсягу дотацій у системі горизонтального міжбюджетного вирівнювання.

Безпекова ситуація в громадах: стан і динаміка

Пошкодження цивільної інфраструктури громад у січні 2026 року суттєво виросли, що свідчить про збереження високих ризиків для місцевої економіки та доступу населення до базових послуг. Упродовж місяця зафіксовано 812 випадків пошкодження у 167 громадах, що на 25% більше, ніж у грудні 2025 року. Найбільше постраждала житлова інфраструктура – 585 випадків (72,1%), тоді як пошкодження енергетичної інфраструктури становили 152 випадки (18,7%), освітньої – 38 випадків (4,7%), а медичної – 37 випадків (4,6%).

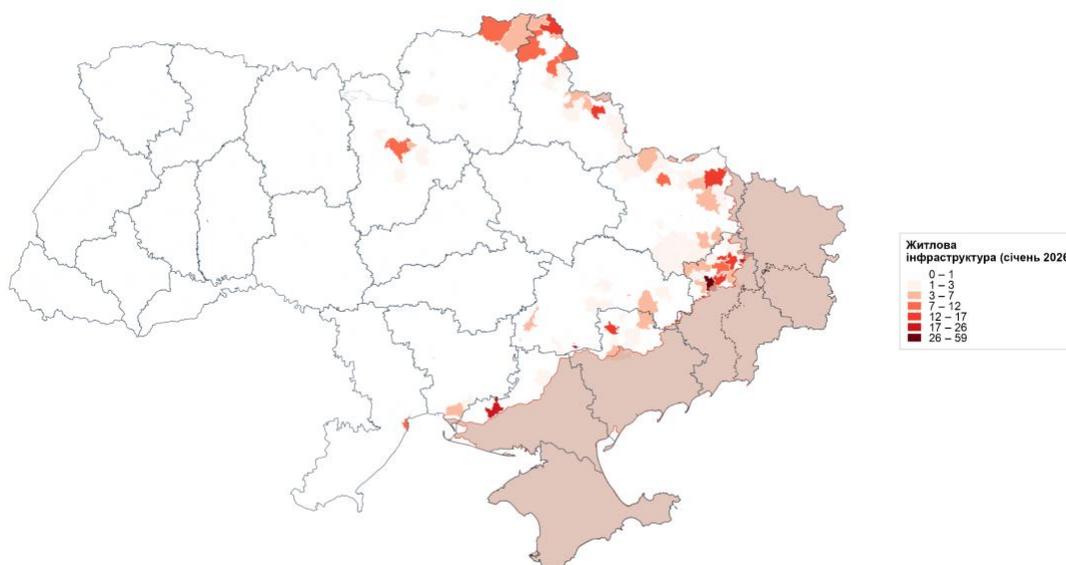
Рисунок 5. Враження цивільної інфраструктури, грудень 2025 - січень 2026

Джерела: ACLED, KSE

Пошкодження житлової інфраструктури залишаються найбільш масштабним видом втрат серед об'єктів цивільної інфраструктури. Загалом зафіксовано 585 випадків пошкоджень житлових будинків у 146 громадах. Найбільша концентрація припадає на прифронтові території, а саме, Донецьку (171 випадок), Сумську (110) та Харківську (89) області, на які загалом припадає 63% усіх пошкоджень житлового фонду. Найбільше постраждала Шахівська громада Донецької області – 59 випадків пошкоджень; значні втрати також зафіксовані в Нікопольській (26), Херсонській (25) та Сіверській (23) громадах. У Сумській області переважна більшість пошкоджень – 89,4% – припадає саме на житловий фонд.

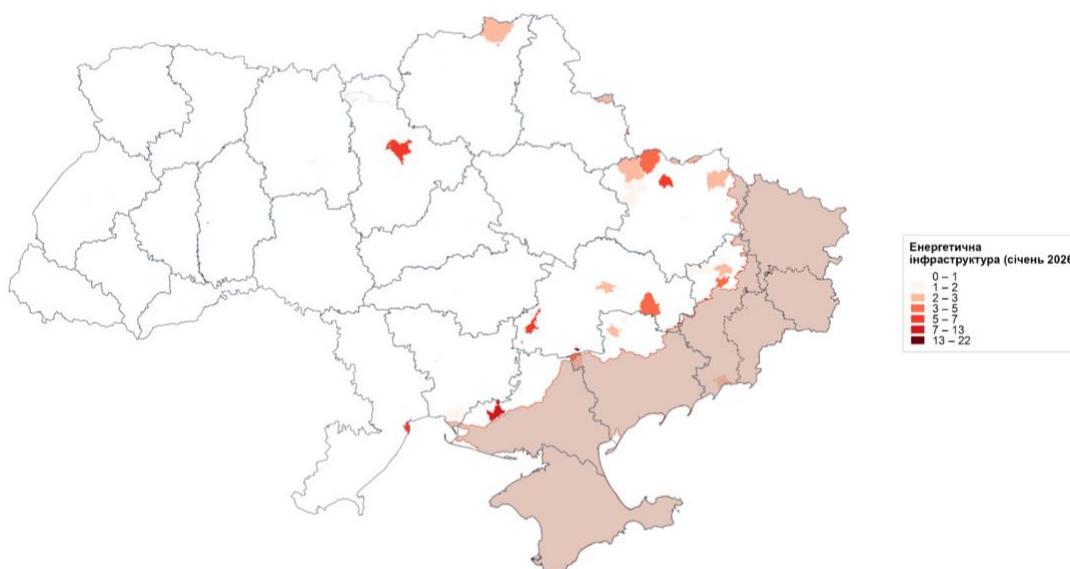
Рисунок 6. Враження житлової інфраструктури, січень 2026

Джерела: ACLED, KSE

Пошкодження енергетичної інфраструктури в січні 2026 року були зосереджені в обмеженій кількості громад і мали значну регіональну концентрацію. Загалом такі пошкодження зафіксовано у 62 громадах, найбільше – у Дніпропетровській (41 випадок), Харківській (24) та Донецькій (20) областях. У Дніпропетровській області енергетичні об'єкти становили 36% усіх уражень інфраструктури, що є найвищим показником серед регіонів. Найбільше постраждала Нікопольська громада – 22 випадки або майже половина всіх пошкоджень енергооб'єктів області. Значні втрати зафіксовані в Херсонській громаді (13 випадків), Києві (7), а також у Криворізькій та Одеській громадах – по 6 випадків кожна.

Рисунок 7. Враження енергетичної інфраструктури, січень 2026

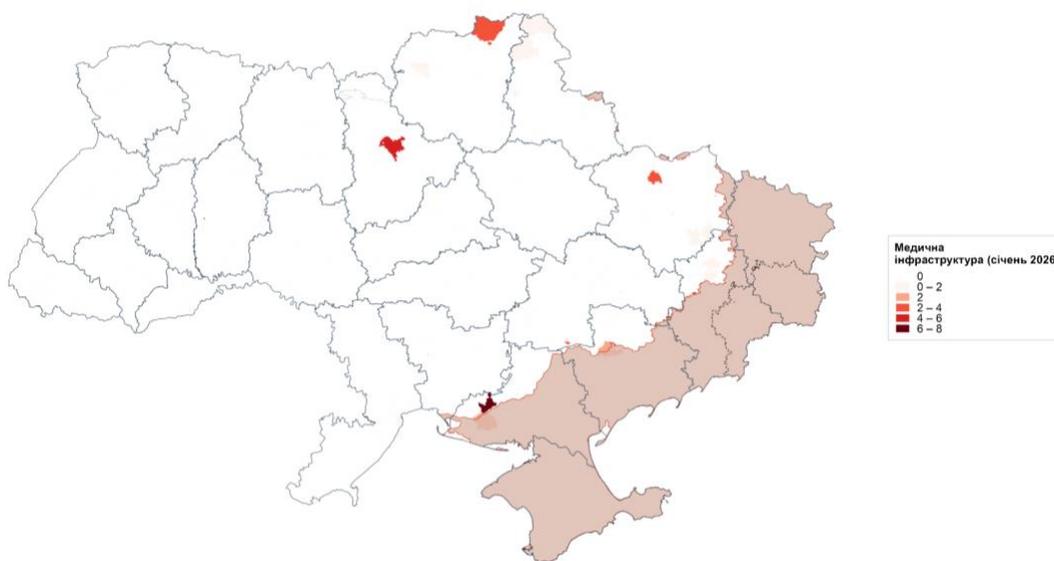
Джерела: ACLED, KSE

Січень 2026 року став одним із найбільш напружених періодів для енергосистеми Києва, що суттєво вплинуло на функціонування міської інфраструктури та ділову активність. Упродовж місяця в столиці зафіксовано 25 випадків пошкодження інфраструктури, з яких 7 стосувалися енергетичних об'єктів, 4 – медичних, 3 – освітніх і 11 – житлових. Місто пережило серію масованих

ракетних і дронівих атак на об'єкти критичної інфраструктури, що призвели до аварійних відключень електроенергії, перебоїв з теплопостачанням і водопостачанням. Масштабна нічна атака 20 січня спричинила значні пошкодження енергомереж і тимчасові відключення в окремих районах, а наприкінці місяця каскадна аварія в енергосистемі призвела до масових відключень електроенергії в країні та зокрема зупинки метро в Києві. Енергетичні перебої негативно позначилися на діяльності малого й середнього бізнесу, особливо у сфері послуг, де частина підприємств була змушена скоротити години роботи або перейти на генератори. Індекс очікувань ділової активності НБУ в січні 2026 знизився порівняно з груднем 2025, зокрема через посилення атак на критичну інфраструктуру. Попри це, місто зберегло функціональність завдяки оперативній роботі енергетиків і комунальних служб: проводилися термінові ремонти, розгорталися резервні джерела живлення та посилювалася співпраця з міжнародними партнерами з постачання обладнання і підтримки енергосистеми.

Пошкодження медичної інфраструктури в січні залишалися значними та нерівномірно розподіленими між громадами. Упродовж місяця зафіксовано 37 випадків обстрілів медичних закладів у 20 громадах. Найбільше постраждала Херсонська область – 10 випадків або 27% від загальної кількості, що є найвищим показником серед регіонів і типів інфраструктури. Херсонська громада зазнала 7 ударів, що є найбільшим показником серед усіх громад країни, Київ - 4, а Нікопольська, Харківська та Семенівська громади — по 3 кожна. Водночас у Херсонській області частка пошкоджень, що припадають саме на медичну інфраструктуру, становила 16,7%, що суттєво перевищує середній показник 4,6% по країні і вирізняє регіон на тлі інших областей.

Рисунк 8. Враження медичної інфраструктури, січень 2026

Джерела: ACLED, KSE

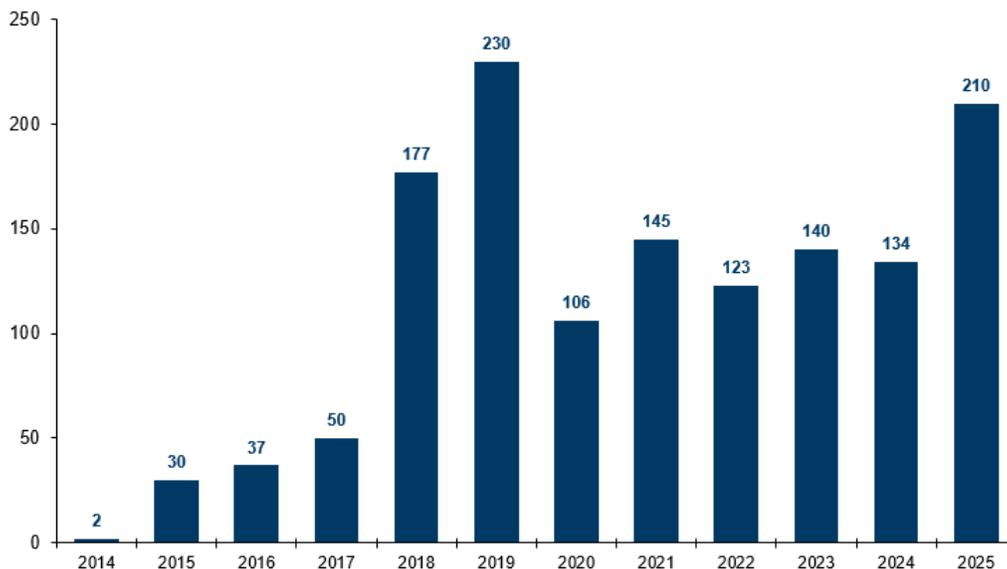
Співробітництво громад

Міжмуніципальне співробітництво

Міжмуніципальна співпраця в Україні розвивається нерівномірно, зберігає стійку позитивну динаміку навіть в умовах війни й поступово зміцнюється як інструмент організації публічних послуг на місцевому рівні. Після пікового періоду 2018–2019 років, коли було зафіксовано максимальну кількість нових договорів про співпрацю, темпи укладання угод про кооперацію суттєво знизилися під час повномасштабної війни: у 2022–2024 роках щорічно укладалося лише **120–145 договорів**. На цьому тлі **2025 рік став переломним** — протягом року було укладено **близько 210 нових договорів**, що є найвищим показником за весь період після початку повномасштабного вторгнення. Таке зростання відбулося попри воєнний стан і окупацію частини громад і, ймовірно, було підтримане **змінами в регулюванні**, які спростили процедури співробітництва: громадам дозволили продовжувати переговори навіть у разі виходу одного з учасників, поєднувати кілька форм співробітництва в одному договорі, скасували обов'язкове щорічне звітування, а моніторинг виконання договорів обмежили чіткими статистичними показниками, що зменшило адміністративне навантаження на органи місцевого самоврядування.

Станом на кінець січня 2026 року в державному реєстрі співробітництва територіальних громад України зафіксовано **1 417 чинних договорів (у січні 2025 їх було 1207)**. Ці угоди охоплюють широке коло галузей — від **освіти та охорони здоров'я до адміністративних і соціальних послуг**, що свідчить про інституціоналізацію міжмуніципальної співпраці, що триває.

Рисунок 9. Динаміка укладання договорів про співробітництво громад за роками

Джерело: [Міністерство розвитку громад і територій, KSE](#)

Договори міжмуніципального співробітництва, зареєстровані в січні 2026 року, свідчать про переважно локальний характер співпраці. Упродовж місяця було зареєстровано **31 договір**, усі з яких укладені наприкінці 2025 року або на початку січня-2026, і набрали чинності з початком нового бюджетного року. Географічно ці угоди не передбачали міжобласної співпраці: усі договори укладені між громадами в межах однієї області, переважно одного району, найчастіше між сусідніми громадами.

Структура учасників договору й розподіл відповідальності вказують на провідну роль міських громад в організації співпраці. Серед залучених громад понад половину становлять сільські (21 із 40), тоді як міські громади складають 25% (10 громад), а селищні — 22% (9 громад). Попри це, міські громади відповідають за подання звітів у 17 із 31 договору (близько 55%), тоді як сільські громади — лише у 4 випадках (близько 13%). Це свідчить про те, що міжмуніципальне

співробітництво часто функціонує за «хабовим» принципом, коли більш спроможні громади беруть на себе управлінські та організаційні функції і забезпечують надання послуг для сусідніх, менш спроможних, громад.

Тематика договорів, зареєстрованих у січні, свідчить про зосередження міжмуніципального співробітництва передусім на забезпеченні базових соціальних послуг, в той час як угоди про інфраструктурні та розвиткові проєкти майже не укладаються. Із 31 договору найбільша частка – 10 угод (32%) – стосується інклюзивної освіти й функціонування інклюзивно-ресурсних центрів. Ще 6 договорів (19%) спрямовані на соціальні послуги, зокрема спільне утримання центрів надання соціальних послуг, а 5 договорів (16%) – на первинну медичну допомогу. Таким чином, 21 із 31 договору (68%) зосереджені на соціально-освітніх і медичних функціях. Інші напрями співробітництва відіграють значно меншу роль. Адміністративні та «бек-офісні» функції, зокрема ЦНАПи та архіви, охоплюють 6 договорів (19%), тоді як інфраструктурні, безпекові та розвиткові напрями разом становлять лише 4 договори (13%), залишаючись допоміжними й точковими.

Окремі договори, укладені в січні, демонструють використання міжмуніципального співробітництва для забезпечення безпеки та функціонування критичної інфраструктури. Хоча такі кейси не домінують кількісно, вони є показовими з огляду на безпекову ситуацію. Зокрема, Луцька міська громада уклала договір з Підгайцівською сільською громадою щодо спільного управління мережами централізованого водопостачання та водовідведення, а також окремий договір з Любомльською міською громадою про забезпечення стабільного теплопостачання закладу охорони здоров'я. В Черкаській області Буцька та Виноградська громади підписали договір про співпрацю у сфері безпеки. Ці приклади свідчать, що співробітництво використовується не лише для надання базових послуг, а й для підвищення стійкості критичної інфраструктури.

Рисунок 10. Тематичний розподіл нових договорів співпраці громад, січень 2026

Джерело: [Міністерство розвитку громад і територій](#), KSE

Нові договори міжмуніципального співробітництва мають переважно довгостроковий характер. У січні більшість угод укладено на **3–5 років**, а в окремих випадках — **до 10 років**, що свідчить про використання цього інструменту не як тимчасового антикризового механізму, а як стійкого рішення для забезпечення публічних послуг і підвищення передбачуваності місцевого врядування. Водночас у січні вирізняється активність окремих громад-ініціаторів. Зокрема, Гайсинська міська громада уклала 8 договорів співробітництва з кількома сусідніми громадами, ставши найбільш активним ініціатором за цей період. Усі ці договори були підписані наприкінці 2025 року, набрали чинності з 1 січня 2026 року та фактично є поновленням аналогічних угод, строк дії яких завершився в грудні 2025 року.

Міжнародна співпраця

За січень 2026 року в Реєстрі Міністерстві розвитку громад та територій¹⁰ зафіксовано лише **три нові міжнародні угоди про співробітництво**. Це не обов'язково означає, що інших партнерств не було підписано. Відповідно до Закону України «Про міжнародне територіальне співробітництво України» (№3668-IX) та Наказу Мінрозвитку «Про затвердження Порядку погодження проєктів угод про міжнародне територіальне співробітництво», процедура передбачає кілька етапів: **спочатку погодження проєкту угоди з Міністерством, потім її підписання, і лише після цього — офіційну реєстрацію**. Міністерство здійснює **правову перевірку** і може **повернути** проєкт на доопрацювання або **відмовити** в погодженні **з чітко визначених законом підстав** (*невідповідність законодавству, вихід за межі повноважень тощо*). Тому на практиці частина угод може вже бути підписана сторонами, але ще перебувати на етапі погодження або подання документів до реєстру. Відтак дані Реєстру відображають лише ті партнерства, які завершили повний формальний цикл, а не весь обсяг міжнародної активності громад чи обласних військових адміністрацій за місяць.

Одна з угод підписана між Подільською міською радою та з муніципалітетом міста Боркен (Німеччина). Водночас **дві інші** з них підписані **не органами місцевого самоврядування**, а саме **обласною військовою адміністрацією**. Йдеться про домовленості 2026 року з **графством Глостершир** (Велика Британія) та **регіоном Тренделаг** (Норвегія). Такий формат підписання відображає реалії воєнного часу: у прифронтових та вразливих регіонах функція міжнародного представництва дедалі більше можуть переходити до військових адміністрацій на рівні області через брак кадрів ОМС та інші пріоритети в роботі громад.

Такий тренд може мати подвійне значення для громад. З одного боку, це прагматичне рішення — ОВА мають ширші ресурси координації, швидший доступ до державних і донорських механізмів, а отже, можуть оперативніше запускати партнерства. З іншого боку, це змінює архітектуру міжнародної співпраці: партнерства стають більш регіональними, масштабними й стратегічними, але менш «точковими» на рівні окремої громади.

Наприклад, обидві угоди Запорізької ОВА формально охоплюють подібні сфери — освіту, охорону здоров'я, економіку та енергетику, — але за змістом це дві різні моделі відновлення. Якщо британське партнерство більше про економічний фундамент і технологічний прорив, то норвезьке — про людей і довгострокову соціальну стійкість регіону. Партнерство з **Глостерширом** — це історія про **модернізацію і структурне оновлення: цифрова трансформація та кібербезпека, агропромисловий розвиток і продовольча безпека, інфраструктура та відбудова, посилення місцевого самоврядування** — тобто акцент на технологіях, економічній спроможності та управлінській стійкості. Натомість угода з **Тренделагом** більше про **людей і соціальний капітал**: окремий фокус на ветеранській політиці, поряд із культурою, освітою та охороною здоров'я, підкреслює увагу до реінтеграції, підтримці людей і соціальної згуртованості.

¹⁰ Дані отримано у відповідь на публічний запит